

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr na mesec, po 80 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Natalija in Milan.

V Ljubljani, 25. januarija.

Zgodilo se je to, česar bi nihče ne bil pričakoval. Ločena kraljevska dvojica, Natalija in Milan, sta se porazumela in obnovila zakon, odpustila drug drugemu vsa žaljenja in pozabila prepričanje, kateri sta imela pred vsem svetom. To je ali psihološka zagonetka ali pa politična spekulacija, če ne velikanska žrtve.

Kdo ne pomni tužne zgodovine tega kraljevskega razpora. Natalija in Milan živela sta že več let v domačem prepričanju, preden je njiju razpor prišel v javnost, a ko se je ljubezen premenila v sovraštvo, tedaj opustila sta oba vse obzire. Simpatije vsega sveta so bile na strani nesrečne kraljice Natalije. Milan ji je očital brezsrčnost in sto in sto drugih slabih lastnosti, očital ji, da je po bitki pri Slivnici postavila se na čelo zaroti, da bi ga pahnila raz prestol in dobila krmilo v roke. Sreče mu to ni prineslo. Svet je poznal Milana in vedel, koliko resnice je v njegovih besedah. Kraljica Natalija šla je s svojim sinom v tujino, v Wiesbaden, a Milan je bil tedaj še kralj, moč njegova je segala daleč. Z brutalno silo odvezel je Natalijo jedinega sina in se s pomočjo lahkovestnega metropolita ločil od prave svoje žene. Natalija branila je kakor levinja svoje dete, svoje kraljevske, materske in državljanske pravice, sklicevala se na cerkvene in državne zakone — vse je bilo zaman, Milan je bil silnejši od vseh zakonov in je dosegel svoj smoter.

Minolo je nekaj mesecev in oholi Milan je bil primoran odložiti kraljevsko krono in odpotovati za svojo ženo v tujino. Na njegovo mesto je sedel sin njegov, nedoletni Aleksander, vlado pa je prevzelo posebno regentstvo. Navzlic ukrepu narodne skupščine vrnila se je Natalija v Beligrad, ostala tam navzlic vsem grožnjam regentov in vlade in bila le s silo primorana, zapustiti deželo, v kateri kraljuje nje sin.

Zakonska tragedija Natalijina in Milanova je bila s tem končana. Nihče ni slutil, da prideta ta dva človeka še kdaj v kako dotiko. Živela sta vsak zase in se drug drugemu ogibala. Milan je živel razkošno življenje v Parizu in počasi za

gotove novce prodal svoje kraljevske, očetovske in državljanske pravice, dočim je Natalija vedno gledala v Beligrad, čakaje trenutka, da postane nje sin polnoleten in ji omogoči vrnitev. Na porazumljenje gotovo ni nikdar mislila. Milan jo je bil prehudó žalil, da bi mu bila odpustila — in vender se je tudi to zgodilo.

Pred pravoslavnim novim letom zapustil je Milan Pariz in šel v Biarritz, kjer se mudi Natalija. Oholi mož se je ponižal in prosil odpuščanja; prvokrat ostala je Natalija ponosna, hladna in nepristopna, šele drugič, baje vsled prošnje svojega sina in drugih prijateljev dinastije, je odjenjala in se porazumela z Milanom. V Srbiji zavlada je vsled tega nepopisno veselje. Škofijska sinoda je razveljavila od prejšnjega metropolita Teodozija izrečeno ločitev zakona kot protikanonično in protipostavno ter sporočila Nataliji in Milanu svoj blagoslov. Natalija in Milan sta zopet to kar sta bila pred ločitvijo.

Kakšni razlogi so napotili razkralja Milana, da se je ponižal pred tisto ženo, katero je sovražil strastno, iz dna svojega srca iz vse svoje duše? Sodilo se je, da so ga prisilile denarne stiske, a to ni verjetno, kajti ne samo da si je vedel Milan doslej še vedno pridobiti za svoje nebrzdano življenje potrebnih sredstev na drug način, tudi tega ni pozabil, da je Natalija prebistre glave in pretreznega razuma, da bi se dala na tako navaden način uloviti v Milanove zanke. Da se je v Milanovem srcu obudila znova ljubezen do krasne žene, tudi to ne more biti razlog. Ljubezni ni mej Natalijo in Milanom ne iskre, njiju sovraštvo prekipelo je bilo že davno čez vrh, torej ni mogoče domnevati drugega, kakor da so strogo politični uzroki upognili Milanu tilnik in tudi Natalijo primorali, da je uslišala prošnje svojega moža.

Materska ljubezen je najsvetejše čustvo, katero more prešinjati žensko srce in Natalija je bila vedno uzorna mati in svojemu sinu kazala vedno gorečo ljubezen in si s to ljubeznijo tudi pridobila vsa srca. Mladi kralj ima v Srbiji težavno stališče. Politične strasti so ondu zaguale močne valove, kateri z nevarno silo pluskajo ob prestol, da se je

celo bati, da ga podkopljejo. Še leto dnij in neizkušeni mladenič na kraljevskem prestolu postane polnoleten ter prevzame vladarstvo. V tem hipu treba mu je soveta in navodila in zato žele mnogi rodoljubni krogi srbski, da se vrne kraljica Natalija v Srbijo. Milanu bi ne bilo všeč, da je Natalija sama v Belem gradu, kakor bi Nataliji ne bilo po volji, da je Milan sam pri sinu, in tu tiči najbrž povod, da sta se Natalija in Milan porazumela.

Natalija in Milan se torej o svojem času vrneta v Beligrad in če tudi ju ne bode venčala več kraljevska krona, vender bodeta i jeden i drugi pridobila mnogo vpliva na državno upravo. Milan je doslej samo pokazal, da je slab Srb, slab kralj, slab mož in slab oče in zato ni brez povoda strah nekaterih previdnih srbskih rodoljubov, da bo njegova vrnitev v Srbijo začetek novim homatijam in spletkam, prenevarnim vsi državi. Bog zna, kake misli mu rojijo po glavi, kakšne naklepe kuje, v interesu naroda srbskega in kraljevine Srbije bi bilo, da se te pesimistične slutnje ne obistine, kar želimo svojim slovanskim bratom iz dna srca.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 25. januarija.

Poljski spominski dan.

Dne 21. t. m. slavili so Poljaki tužno obletnico kajti ta dan je minilo trideset let od zadnjega poljskega ustanka. Ta dan slavil se je letos posebno slovesno, ker je letos sto let, kar je bila Poljska drugič razdeljena. Poljski listi pišejo obširno o sedanjem političnem in kulturnem stanju Poljakov v Gališki, Pruski in Ruski. Gledé Pruske in Ruske so tožbe opravičene, čeprav Poljaki nečejo priznati, da so vse sami zakrivali, gledé Gališke pa so slavospevi še bolj opravičeni, kajti tu imajo Poljaki državo v državi in lahko rečejo, da ga ni naroda na svetu, kateri bi imel v mešani državi toliko in tako važnih predprav, kakor Poljaki v Avstriji.

Bodoča večina.

Včeraj smo zabeležili glasove oficijoznih listov glede bodoče parlamentarne večine, danes pa naj zabeležimo dva druga glasa. „Grazer Volksblatt“, organ štajerskih konservativcev, pravi: Vse kaže, da zvoní grofa Taaffeja parlamentarni večini že sedaj

LISTEK.

Dvojna ljubezen.

Izvirna novela iz domačega življenja.

Spisal Ahasverus V.

(Dalje.)

Ker je danes dr. Urek z nenavadno gromovitim glasom vedno svoj bojni klic „kibic, tiho!“ ponavljal, se je i Trstenik kibiciranja naveličal ter se je raje pri ženi svoji in gospej Zoránovi pripravil na najtežji rigoroz, kakor je nazival ples s tem, da je marljivo praznil čašo svojo. Radostno je pozdravil dr. Juga, ter mu napil po dijaški navadi. „Vivat praeses!“ oglasi se trojica starih filistrov: dolgi dr. Urek, okrogli dr. Pavlovec in suhi Zvijajč, ki so se pri igri sprli ter zmetali karte v kot, a se složno podali iskat družbe lepe gospé Trstenikove. „Vivat concentratio!“ zapovedoval je izvoljeni stoloravnatelj ter s pripomočjo neokretnega dr. Ureka pristavil še jedno mizo k svoji, kamor so poséle stare glave. „Silentium!“ velel je zopet omizju. „Initium fidelitatis! Doktor Jug, kontrapunkt! Začnem veleslavni komers in pozdravljam dame!

Pije vsak, kar ima!“ In bili so dobre volje vsi, razven učiteljice Bergerjeve in kontrapunkta Vida, kojega je pa kmalo stoloravnatelj nadomestil z dr. Urekom.

Dr. Jug sedel je večinoma molčé v veseli družbi, po glavi pa mu je rojilo sto in sto mislij. In greh so take misli, pravila mu je vest, grešiš, če ne izruješ hitro poželjenje svoje iz svojega srca. Kje so tvoji uzori, kje mladostne sanje tvoje o domovini in jeziku tvojem? Prisegal si na prapor, kjer se bliščijo zlate besede: „vse za narod in dom slovenski!“ — a zdaj hočeš zatajiti svoje najsvetejše načelo, hočeš upogniti čustvo svoje in sebe Nemki, hočeš, da ona s taboj gospodari, da ti velevala ljubiti njo nad narod slovenski ter njej in njenim nazorom pokoriti prihodnost svojo in mogočih potomcev tvojih! In za poljub, za osladno življenje, za prijazno besedo, za ljubezniv pogled ženske hočeš izdati vse, kar si v dolgi dóbi let spoznal za pravo, za resnično, hočeš v dosego svojega poželjenja usmrtiti pošteno tvoje slovensko srce!

A srcé, vroče mlado srcé, je trepetalo in bojevalo se s trudno glavó ter bolešno zdihovalo: „Brez nje, brez nje, ni mi več življenja!“

III.

Čas beži hitro. Dr. Jug se je že popolno udomačil v mestecu. Obiskaval je često Zoránovi ter v njuni družbi preživel srečne ure. Navadno prišla je tudi Serafina iz svoje sobe ter z iskrami njenega duha množila zanimivost duhovite zabave. Pristav ni vedel, bi se li bolj čudil bistroumnosti in duhovitosti učiteljice ali goreči narodni zavednosti in omiki gospe Zoránove. V malem mestecu se ni take družbe nadejal, zatorej je tudi porabil vsako priliko, ki mu je omogočila posétiti ljubeznive dame. Nazori njegovi so se skladali z onimi Zoránovih, a največje nasprotstvo domovale je v glavi Serafinini. Kar je Milica imela za pravo, bilo je koleginiji njeni napačno in često smejala sta se posétnik in gospa načelnemu boju dveh duhovitih glav. Milica bila je bolj tihega značaja, a vsaka njena beseda bilo je zlato in govornjena prepričevalno iz plemenite slovenske duše. Serafina bila je živaja, prirodjena jej je bila ročnost v zagovarjanji svojih mislij, tudi ona je vse svoje trditve dobro dokazovala, vender sta si bila ravno radi teh dokazov z Vidou, trezno mislečim pravnikom, vedno v nasprotji. Kadar sta jo Milica in pristav razsrdila, kar se je često zgodilo, odšla je ponosno v svojo

mrtvaški zvonec, že sedaj, ko niti rojena ni. — V istem zmislu je govoril tudi levičarski „enfant terrible“ dr. Menger na Dunaji. Rekel je, da levica nikakor ne mara ustopiti v večino, v kateri bi sedel tudi ves Hohenwartov klub in ker vlada to vé, tudi ne sili na to, ampak skuša dobiti večino od slučaja do slučaja in sicer izmed tistih strank, katere se še niso izrekle za odkrito opozicijo. Dr. Menger pa ni ničesar rekel, ali je levica voljna sodelovati v večini od slučaja do slučaja in je-li stavila v tem oziru kake pogoje, in prav zato, ker ni ničesar vedel ali hotel povedati, sodijo nekateri listi, da se levičarji v tem pogledu še mej soboj niso zjediniili.

Vnanje države.

Francoska kriza.

Inozemski poslaniki v Parizu nameravajo storiti vkupen korak, da se ubranijo šovinističnih napadov, katerim so bili izpostavljeni zadnje dni. Nekateri nemški listi pišejo, da bode nemški veleposlanik začasno zapustil Pariz, čeprav on še ni bil napadán, ako bi njegovi tovariši, ki zastopajo monarhistične države, bili odpoklicani. Ker uszanjajo to najodličnejši nemških oficijoznih listov, je pač verjetno, da nameravajo monarhistični poslaniki nekako demonstracijo, akopram nimajo v to nikakega pravega povoda, kajti francoska vlada sporočila je prizadetim poslanikom obžalovanje svoje, da so bili napadeni in jim s tem dala zadostno satisfakcijo. Vrh tega je že senat vzprejel zakon gledé kaznovanja žaljenja tujih vladarjev in njih poslanikov, in več pač ni moči zahtevati. Ako bi tuji poslaniki ostavili Pariz, bilo bi to republiku v škodo in v korist monarhistom. Sicer pa bi morali pristojni krogi pomisliti, da javno mnenje na Francoskem sumi zastopnike trozveznih držav, da rujejo zoper republiko in da jim v to služijo panamska aféra. Ta aféra se je razblinila v same male škandalčke, kateri pa so med soboj v ozki notranji zvezi. Herz je še na Angleškem in sliši se, da je njegova bolezen le izmišljena, ker želi dobiti časa dovolj, da sortira svoje papirje, to je, da uniči tiste, ki bi kompromitirali njega in zbere tiste, ki bi kompromitirali druge. Ta mož bo francoski vladi delal še mnogo sitnostij. Sedaj se je omejil na to, da nosi v javnost male pikanterije tako na pr. je glede Crispija naznanil, da ima v rokah listine, katere bi utegnile postati temu državniku kaj neugodne. — Clémenceau se še vedno ni mogel oprati; Mermeix in Laguerre nečeta povedati naslov Artonea, katerega išče policija po vsem svetu, Andrieux pa molči pomembno obečajoč, da pojasni vse, kar bo treba, a le kadar se mu bo to videlo primerno.

Nemška vojaška predloga.

Situacija v nemškem državnem zboru se gledé vojaške predloge še ni premenila. Vlada pritiska na vse možne načine na poslance, da bi jih pridobila za svojo predlogo, poslanci pa se isto tako odločno upirajo. Vodja narodnih liberalcev, Benningsen stavi je nekatere posredovalne predloge in na podlogi teh se pogajajo konservativci in narodni liberalci z vlado. Ti stranki sta pripravljene dovoliti, da se mirovno stanje vojske pomnoži za 54.000 mož, tako da bi bilo vsako leto poklicati v vojake 38.000 novakov, a državni kancelar grof Caprivi odklonil je tudi to ponudbo odločno in zahteval, naj se odobri vladna predloga, čemur se poslanci nečejo udati.

Razmere v Egiptu.

Vse okoliščine kažejo, da je angleška vlada s svojim energičnim postopanjem zoper mladega kediva dosegla navidezno sicer izdatno a dejanski samo hipen uspeh. Abbas-paša ni samo velik nasprotnik Angležev, on je tudi svojeglaven in odločen in zategadelj so Angleži v strahu za svojo pozicijo v Egiptu, zlasti ker vedo, da ima kediv v Carigradu močno zaslombo in da ga podpirajo nekatere druge države. Razni faktorji delajo neumorno na to, da uničijo angleško prevlado v Egiptu. Angleška vlada

sobo, a nje srd ni bil dolgotrajen, gospa jo je poklicala in zopet je vojevito prišla na bojišče. Kolikrat je moral biti dr. Jug trd boj s Serafino, častniko Lessingovega „Nathan-a“ ter zagovornico Slovanom sovražnega židovskega roda! Dokazoval jej je z največjo bistroumnostjo, kakó i njega rod neposredno bijejo krivonosci, a vse bilo je zaman, učiteljica Nemka zagovarjala je Semite in jim s svojega stališča slavo pela.

Nekoč, ko je bil pogovor o nekem, v mestecu živčem krščenem židu, ki si je pridobil že mnogo lovorik na polji zakonske nezvestobe in ga je dr. Jug zagovarjal, menč, da krivdo njega nevrednega življenja deli lastna žena, ker mu ni dôma in sebe znala priljubiti, je svoj spol zagovarjajoča Serafina vsklitnila:

„Oj, vi morda mislite, da mora žena svojemu lastnemu možu koketa biti? Če se milostnemu zljubi piti čarodejno pijačo Circe, naj soproga skrbi, da jo v lastni kupici domá dobi? To zahtevate vi, gospod doktor, od žene!“

A napadenec je hladnokrvno odgovoril: „Gospica, ne vidim nikakega zločina v tem, ako bi to zahteval.“ (Dalje prih.)

pozna korenito vse razmere in vso situacijo, zato pa se pripravlja tudi za vsak slučaj ter misli pomnožiti okupacijsko vojsko. Tudi proti sultanu so Angleži močno razjarjeni, ker je poslal Abbas-paši šest parov konj v znak svoje naklonjenosti in svojih simpatij in to uprav demonstrativno.

Iz občinskega sveta Ljubljanskega.

V Ljubljani, 24. januarija.

Predseduje g. župan Grasselli, navzočih je 23 občinskih svetnikov. Overovateljima zapisnika današnje seje imenuje g. župan občinska svetnika Velkoverha in Zagarja. Župan naznani, da je o priliki veselega današnjega dogodka v cesarski hiši se predstavil v spremstvu gospoda podžupana Petričiča in občinskega svetnika Kleina vodji c. kr. deželne vlade gosp. baronu Heinu ter ga prosil, da presvitemu cesarju in presvitemu očetu neveste gospodu najvojvodi Karolu Ludoviku blagovoli izročiti najudanejšo čestitko občinskega sveta stolnega mesta Ljubljanskega. Deželne vlade vodja gospod dvorni svetnik Hein se je tej prošnji zadovoljno odzval in presviti cesar zahvalil se je za čestitko najmilostneje. (Občinski zastop sprejme to uaznanilo stoje s Živio- in Slava-klici.)

Gosp. župan nadalje naznani, da je o tej priliki prosil tudi vodjo c. kr. deželne vlade gosp. dvornega svetnika barona Heina, naj bi blagovoli mestno občino podpirati, da dobi posojilo, katero je dovolil že deželni zbor v znesku 500.000 goldinarjev, najvišje potrdilo. G. dvorni svetnik baron Hein je odgovoril, da se je že sedaj, ko je bival na Dunaji, zanimal za to zadevo in upa, da v kratkem se bode dobilo najvišje pritrjenje. (Dobro! Dobro!) Konečno naznani g. župau, da je mesto Solnograd doposlalo računski sklep za minolo leto 1892., kateri je občinskim svetnikom na razpolaganje v registraturi.

Obč. svetnik dr. vitez Bleiweis-Trsteniški naznani, da ima staviti nujni predlog, kako bi sv. očetu Levu XIII. čestitalo po občinskem zastopu o priliki 50letnice njegovega škofovanja 19. februarja t. l. Nujnost predloga se brez razgovora jednoglasno pripozna in opomni gosp. župan Grasselli, da govorniku isto nikakor ni treba utemeljevati. Občinski svetnik dr. vitez Bleiweis pravi utemeljevale svoj predlog, da bode vesoljni katoliški svet praznoval lepi praznik sv. očeta in se spodobno in hvaležno spominjal tega veselega dne. Tudi občinski zastop Ljubljanskega stolnega mesta se spominja radostno tega dneva, ker v papežu Levu XIII. časti modrega, pravičnega in ljubeznivega načelnika katoliške crkve, katerega so razne države izvolile, da je razsojeval o njih preprih, ki je dalje jako prijazen slovaniskim katolikom, kar je izvestil v svoji nepozabljivi enciklici „Grande munus“, ki bode vsem Slovanom vedno ostala njegovo najkrasnejše darilo. Ljubeznivost sv. očeta Leva XIII. priznali so vsi romarji, kateri so imeli srečo z njim občevati. Naglašati je tudi, da sveti oče Lev XIII. nikdar ni vsiljeval v političnih vprašanjih svoje mnenje. Nemški centrum v državnem nemškem zastopu uvažal je svoje postopanje brez ozira, kaj se mu je svetovalo in tudi francoskim monarhistom je sv. oče papež Lev XIII. povedal, da ne gre delovati zoper državno ustanovo francoske republike. Mnogo mest je že sklenilo udanostna voščila sv. očetu, mnogo bo to isto še storilo in tudi župan stolnega mesta Ljubljanskega naj primerno odredi, da sv. očetu o njegovem škofovskem jubileju izroči primerno čestitko. (Občni Dobro in Slavaklici.)

Župan g. Grasselli pravi, da je predlog, pozdraviti sv. očeta Leva XIII. k njegovem 50letnem škofovanju po mestnem občinskem zastopu pač tako izredna veličastna prilika, da se isti daje na slovesni način izraza in povabi občinske svetnike, da vstanejo vsi raz sedežev. To se zgodi mej Živio in Slavaklici.

Za vodovodno ravnateljstvo poroča občinski svetnik I. Hribar o stroških in dohodkih za vodovod. Potrebščina iznaša za l. 1893. dovo 46.891 gld. pokrije pa 48.680 gld., tedaj je prebitka 1788 gld. 84 kr., kateri naj bi pripadali v korist mestnih fondov. Poročevalec nasvetuje, da se poročilo o denarnem stanju odobri in da stori paznik vodovoda Ed. Grosman službeno obljubo.

Obč. svetnik Štrukelj naglašá, da je premog po 108 gld. predrag, isto tako cena za olje, katero se rabi za stroje.

Poročevalec obč. svetnik Hribar opomni, da se je porabilo preteklo leto 28 vagonov premoga pri mestnem vodovodu za kurjavo strojev. Kar se tiče druge opazke obč. svetnika zaradi posebno zaračunjenega premoga, se je to uporabilo za stanovanje strojevodje in kurilca v Kletah. Da se je mnogo olja porabilo vzrok je bilo temu, ker stroj iz Rustanove tovarne to potrebuje, a novo naročeni stroj takih potreb za olje ne bode imel.

(Dalje prih.)

Domače stvari.

(Nekaj o „katoliškem“ tonu.) V ponedeljek natisnil je „Slovenec“ v famoznem članku „Slovenski liberalci in loža“ gledé na znano satiro „4000“ doslovno sledeči stavek: „Čitajočemu dotični oddelek se zdi, kakor bi ga oče tega spisa vodil

okoli stanovanj ščetinatih čveteronožcev, kateri so, zdi se, zadnje čase pri naših liberalnih leposlovcih in drugih časniških težakih postali vzor estetike.“

Opozarjamo zlasti na razvrstitev črk pri besedi „leposlovci“. In potem naj še kdo reče, da niso fino olikani in uzor krščansko-katoliške ljubezni do bližnjika — bogoslovci, sedeči v redakciji našega najpikantnejšega dnevnika!

(Poreško-Paljski škof Flapp) je latinizator „comme il faut“ in naši katoliki Mahničeve observancije občudujejo njegovo brezprimerno eneržijo, s katero se upa kršiti najsvetejše pravice svojih škofljanov, zajamčene po božjih, cerkvenih in državnih zakonih. Evo za to novega dokaza: Že več stoletij je navada, da se vrši v hrvatskih župnijah okolu Poreča blagoslavljanje vode, običajno o svetih treh kraljih, v hrvatskem jeziku, letos pa je ukazal — kakor se poroča — pravični in modri od Boga postavljeni voditelj istrskih Slovanov g. Flapp, da se mora vršiti v latinskem. Da ljudje te naredbe niso bili veseli, je umevno, a duhovniki menda tudi ne. Tržaški židovski list „Piccolo“, napada tudi nekega župnega upravitelja, češ, da se ni pokoril temu škofovemu ukazu. Monsignor Flapp in lahonsko-čifutski „Piccolo“ — v zadnjič pa dr. Missia.

(Slovensko gledališče.) Opozarjamo na današnjo slovensko prejštavo v gledališči. Opereta „Mornarji na krov“ se je sicer že pela v tej sezoni dvakrat, vendar se nadejamo, da privabi tudi danes dostojen broj obiskovalcev, ker se izvaja jako dobro in spada mej priljubljeneje operete slovenskega repertoarja. Igra „Svoje glavneži“ se že dolgo ni igrala, je torej prav primerna kot uvod k opereti.

(Prolog k operi „Teharski plemiči“ dne 22. januarija leta 1893. o prihodu dragih bratov s Štajerskega; zložil gospod Fran Gestrin — govoril gosp. Ignacij Borštnik — s sliko skladatelja gosp. dr. B. Ipavca dobiva se v knjigarui gospoda Antona Zagorjana v Ljubljani, Kongresni trg, po 5 kr. komad. Tam je tudi na prodaj slika novega deželnega gledališča v Ljubljani na mehkem papirji 5 kr., na kartonu 20 kr. komad. Opozarjamo, da ni preveč iztiskov še na razpolaganje. Gosp. Zagorjan prevzel je v komisijo tudi novo knjigo: Slovensko gledališče, zgodovina gledaliških predstav in dramatične književnosti slovenske s 4 slikami, spisal g. Anton Trstenjak, izdalo Dramatično društvo v Ljubljani 1893. leta.

(Koliko Ljubljana na leto potrebuje.) Po uradnem izkazu se je leta 1892. dachu podvrženega blaga v Ljubljano pripeljalo: 95 hektolitrov ruma, araka, rozolje in likera; 1132 hektolitrov žganjevca; 724 hektolitrov žganja; 15.391 hektolitrov vina; 2233 hekt. vinskega mošta; 188 hekt. sadnega mošta; 21.600 hektolitrov pive; 1227 hektolitrov kisa; 3786 volov, bikov, krav in telet nad eno leto; 7800 telet do jednega leta; 2311 ovac, ovnov, koz, kozlov in kostrunov; 2866 jagnet, kozličev in prašičkov do 5 klgr.; 222 prašičkov od 5 do 19½ klgr.; 8581 prašičev nad 19½ klgr. težkih; 486 mtr. st. svežega, nasoljenega in prekajenega mesa, salam in klobas; 11.987 glav puranov, gosi, rac in kopunov; 89.326 glav kokoši, piščet in golobov; 231 srn in divjih koz; 1791 zajcev; 148 kilogramov razsekane in črne divjačine; 138 fazanov, divjih petelinov in divjih kokoši; 269 gozdnih jerebic, kotornov, divjih gosi, divjih rac kljunačev in divjih golobov; 40 lis, kozic in potopljavk; 171 ducatov drozdov, brinjev, prepelic in skerjancev; 68 mtr. stot. rib in skolk iz morja, rek in potokov, potem ribjih iker, sardin in sardelj; 151 mtr. stot. klinov, navadnih morskih rib, polenovk, slanikov, rakov, žab in ostrig; 1707 mtr. stot. riža; 52.457 mtr. stot. moke, pšena, škroba, pekarij, sladkarij, malega in prepečenega kruha; 7017 mtr. stot. ovsá v zrnji; 26.772 mtr. stot. sena, slame in otrobov; 452 mtr. stot. zelenjave; 7837 mtr. stot. svežega sadja; 470 mtr. stot. suhega in vložnega sadja; 667 mtr. stot. masla, stearinovih in lojenih sveč; 42 mtr. stot. loja in tolsče; 349 mtr. stot. svinske masti, sala in slanine; 420 mtr. stot. mila; 512 mtr. stot. sira; 1.319.161 jajc; 1462 mtr. stot. konopnega, lanenega in gorušičnega olja; 194 mtr. stot. oljkinega, mandeljvega in orehovega olja; 35.639 kubičnih metrov trdih drv, borovega in brinjevega lesa; 6083 kubičnih metrov mehkih drv in butaric; 2723 mtr. stot. oglja; 252.643 mtr. stot. premoga in koaksa.

— (Osobne vesti.) Notarski kandidat g. Matevž Bežan imenovan je notarskim substitutom v Trebnjem. — Okrajni zdravnik v Ptuj dr. A. Seshun je premeščen v Ljutomer, okr. zdravnik v Feldbachu dr. R. Šadnik v Ptuj in okr. zdravnik v Ljutomeru dr. K. vitez Helly v Feldbach.

— (Zima.) Tudi minoli tretji teden leta bilo je v Ljubljanskem mestu še mnogo dela z odpeljavanjem snega. Poleg od nas že omenjenih vsot, izdal je mestni magistrat v tretjem tednu letošnjega leta vsoto 801 gld. 85 kr. za odpeljavo snega. Navzlic tem svotam pa je še dovolj snega videti na raznih krajih mesta. Zadnje dni imeli smo zopet precej hud mraz, ki je ponehal bil le za nekoliko dni.

— (Starega srebra) dobila je tukajšnja c. kr. blagajnica v dobi od 1. avgusta do 31. decembra 1892 za 302.011 gld. 79½ kr., ki se po številu in vrednosti takole razdeli: 38.000 križavcev po 2 gld. 30 kr. za 87.400 gld., 5927 polkrižavcev po 1 gld. 12 kr. za 6638 gld. 24 kr., 7550 četrtkrižavcev po 55 kr. za 4152 gld. 50 kr., 18.648 tolarjev po 2 gld. 10 kr. za 39.160 gld. 80 kr., 3217 poltolarijev po 1 gld. 5 kr. za 3377 gld. 85 kr., 6128 novih dvajsetic po 35 kr. za 2144 gld. 80 kr., 458.542 starih dvajsetic po 34 kr. za 155.904 gld. 28 kr., 13.836 starih desetih po 17 kr. za 2352 gld. 12 kr., 3763 starih petičic po 8½ kr. za 319 gld. 85½ kr., 11.227 starih groškov po 5 kr. za 561 gld. 35 kr. Ako se pomisli, da je naše ljudstvo razen tega srebra imelo najmanj za 200.000 gld. ptujega srebrnega denarja, pri katerem je pri prodaji mnogo zgubilo, in ako se nadalje pomisli, da je velika večina vsega tega srebra čez petdeset let ležala v raznih shrambah mrtva, sme se z gotovostjo trditi, da je ljudstvo v teku let na obrestih zgubilo gotovo nad poldrug milijon goldinarjev, kar je za deželo Kranjsko gotovo ogromna svota. V narodnogospodarskem oziru je baš velika dobrota za ljudstvo, da je država iz prometa vzela to staro srebro; kajti leta in leta bilo bi še ležalo skrito v raznih omarah ali pa zakopano v kletih.

— (Ali je, ali ni okužena živina na Kranjskem?) Kaj nemilo smo bili iznenadeni, ko se je zadnje dni kar na mah od namestništva v Solnogradu in Inomostu prepovedal uvoz parkljate živine z Kranjskega, ker se je bajè konstatiralo v teh mestih pri prašičih došlih iz naše dežele kužna bolezen na parkljah. Sedaj pa prinaša „Laibacherica“ uradno vest, da ni na Kranjskem nikake kužne bolezni pri živini. Kdo ima torej prav? Ako res ni nobene kužne bolezni, zakaj je pa izvoz prepovedan, da tako trpi vsa živinska kupčija! To se je že vidilo pri zadnjem živinskem semnju v Ljubljani, ko se je prignalo jako veliko in lepe goveje živine ali kupčija je bila slaba, ker so tuji kupci vsi izostali. In kako je mogoče, da bi se bila na Tirolskem in Solnograškem dognala pri kranjskih prašičih kužna bolezen, ko se vendar na tukajšnjem kolodvoru vsak prašič pregleduje po živinozdravnikih ter se mora zato celó posebna pristojbina plačevati. — V interesu živinske kupčije, ki je za našega kmetovalca najvitalnejšega pomena, želeli bi bilo tu pač temeljitega pojasnila.

— (Umrli) je v ponedeljek 23. t. m. na Vrhniki tamošnji dekan g. Janez Koprivnikar v 68. letu svoje dobe. Pokojnik služboval je za časa zloglasnega okrajnega glavarja Litijskega, Vestenečka, dlje časa kot župnik na Savi ter je moral, kakor takrat vsak naroden mož, mnogo pretrpeti vsled nasilstva tistega germanizatorja in poznejšega defraudanta. V zadnjem času bil je pokojnik hud nasprotnik narodno-napredne stranke. A preko groba ne sega naš prepir in zato: Lahka mu zemljica!

— (Zmrznil.) Iz Zagorja ob Savi se nam piše: V nedeljo je prišel posestnik in izdelovatelj harmonik iz Sv. Planine imenom A. Goljuf po opravkih v Zagorje. Nesrečnež, ki je neki že v Zagorji in potem še po poti proti domu precej pil, je že prav blizu doma onemogel ter se na prostem ulegel in zmrznil. —

— (Iz narodnih društev.) Narodna čitalnica v Kranji priredi predpustno veselico v svojih prostorih v nedeljo dne 29. t. m. Predstavljalja se bode „Šolski nadzornik“, veseloigra v jednem dejanji. Potem je ples. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina prosta. — Narodna čitalnica v Črnomlju priredi Vodnikovo veselico dne 2. februarja v salonu v Gradu. Koncertni vsopred obseza 8 pevskih in glasbenih točk, po končanem koncertu pa bode sijajen ples. Pevske zборе vodi

gosp. Julij Bučar. Pri plesu svira mestna godba pod vodstvom g. kapelnika Fr. Padiera. Ustopnina za ude 50 kr., z obitelji 80 kr., za neude 70 kr., z obitelji 1 gld. — Čitalnica v Sezani priredi veselico na Svečnico, dne 2. februarja 1893. v gostilni pri „Treh kronah“. Vapored obsega petje in glumo „Sam ne vé kaj hoče“. Potem je ples, pri kojem svira Fehmlov kvintet. Začetek točno ob ½8 uri zvečer. Ustopnina: za osebo 40 kr., za obitelj 1 gld. — Ormoška Čitalnica je imela dne 22. t. m. občni zbor. Izvoljen je bil predsednikom gosp. Franc Gomzi, gostilničar in posestnik v Ormožu, podpredsednikom pa gosp. župnik Jakob Cajnkar v Ormožu. Na dalje so se izvolili v odbor gospodje: dr. Gršak, dr. Omulec, Ivan Knop, Franc Čulk in Franc Magdič. Njih namestniki so gospodje: kaplan Munda, Simon Kandrič in Fran Hanzelič. Tajništvo je prevzel g. dr. Omulec, blagajništvo pa g. Franc Čulk. — Hrvatski Sokol v Zagrebu priredi sijajno kostumirano zabavo dne 1. februarja pod naslovom: Jubilej odkritja severnega pola, za katero se delajo velike priprave.

— (Obče slovensko obrtno društvo v Celji) sklicalo bode v kratkem ustanovni občni zbor, ker je ministerstvo potrdilo predložena pravila. To društvo bode neizmerne važnosti, ako se mu posreči, da se postavi na trdna tla in ako se v Celji pomnoži število zavednih narodnih obrtnikov. Da to spoznavajo tudi nasprotniki, dokaz temu je njih javkanje in njih strastna pisava. Celjski rodoljubi pa naj se ne dajo plašiti in naj mirno in sistematično delajo v to svrhu, da se okrepi vedno bolj nezavisni narodni življenj v Celji, ki je in ostane naravno središče štajerskim Slovincem. Skoro morajo tudi njim napočiti boljši časi, ako bodo vstrajni in neupogljivi.

— (Teharske poudružnice sv. Cirila in Metoda) prvi občni zbor bode v nedeljo dne 29. t. m. Slavnostni govor o pomenu in namenu družbe bode govoril teharski rojak, gosp. dr. Fran Stor iz Ljubljane.

— (Novo pevsko društvo) snujejo v Braslovčah na Spodnjem Štajerskem. Tako je prav! Z veseljem pozdravljamo novega boritelja za probujo in napredek slovenskega duha na spodnjem Štajerji!

— (Res Carinthiacae.) Občinsko predstojništvo v Bistrici pri Pliberku prejelo je od okrajnega glavarstva Velikovškega doslovno sledeči dopis, seveda v nemškem jeziku: „V prigrubu vrača se občinskemu predstojništvu poročilo z dne 12. decembra 1892. št. 1499, s katerim je prosilo za odpošiljanje državnega in deželnega zakonika v slovenskem jeziku ter zahtevalo (das Ansinnen gestellt wurde), da naj bi se slovenske uloge reševale slovenski, z naročilom, da se ima občinsko predstojništvo v služnem občevarjanju s. kr. okr. glav. v zadevah izročene delokroga posluževati v smislu obstoječih naredb (der bestehenden Einrichtungen) nemškega jezika“. Ravno tak ukaz prejela je tudi občina Globasniška. — Krajna šolska sveta Bistriški in Globasniški pa sta prejela od okrajnega šolskega sveta Velikovškega tale ukaz seveda tudi v nemškem jeziku: Krajnemu šolskemu svetu se vsled naredb visokega c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 1. novembra 1892 št. 3333 naroča, da doprinese k vsem slovenskim zapisnikom in dopisom nemške prevode ter da proti globi zopet predloži tako dopolnene spise. — Prav radovedni smo na pojasnilo višjih instanc, ktere so tiste obstoječe neredbe, zabranjujoče bajè slovenskim občanom slovensko uradovanje in na katera zakonita določila opira deželni šolski svet koruški svojo zahtevo glede nemških prevodov slovenskih zapisnikov. — Očividno je, da oba odloka hočeta onemogočiti avtonomnim korporacijam slovensko uradovanje in ker ne poznamo nobenega zakona, ki bi to dopuščal, bilo bi morda umestno tudi, ako bi kak slovenski poslanec prosil pojasnila neposredno gospoda ministra notranjih zadev. Vigilantibus jura!

— (Občinske volitve v Ločniku na Goriškem,) za katere agitira italijanska stranka že sedaj strahovito, se bodo vršile dne 30. in 31. t. m. in dne 1. februarja. Upati je, da tudi narodna stranka ne bo zamudila storiti kar treba, da ubrani lahonsko zmago.

— („Matica Hrvatska“) v Zagrebu prične konec tega tedna razpošiljati knjige za minulo leto. Knjige so se tiskale v 9000 izvodih, to je za 1000 več nego lansko leto. Navzlic temu utegne se zgoditi, da bi zaradi obilnih novo oglašivših se članov ne mogli dobiti knjig stari člani, ako se ne zglase

pravočasno, oziroma ne uplačajo letnine. Zatorej pozivlje odbor vse poverjenike in posamične člane, da to store nemudoma, ako hote v redu dobiti svoje knjige. Ker ima „Matica Hrvatska“ tudi na Slovenskem mnogo članov, zdelo se nam je potrebno, da to omenimo.

— (Osepnice v Zagrebu.) V hrvatski prestolnici razsajajo precej budo osepnice, ki so se prikazale z epidemičnim značajem. Magistrat je odredil, da odslej ne smeta več sprejemati bolnici milosrdnih bratov in sester take bolnike, nego da se morajo vsi oddajati v bolnico za nalezljive bolezni, ki se je lansko jesen zgradila „na zelenem vrhu“. Zbodelo je v bolnici milosrdnih bratov več navadnih bolnikov in tudi strežnikov za osepnice, zato je potrebno, da se izolirajo popolnoma bolniki, ki imajo osepnice.

— (Volkovi v Zagrebu.) Silna zima prignala je volkove prav v obliž je Zagrebškega mesta Nedavno prikazal se je volk v Bienički uliči. Te dni pa so pregnali pri sv. Ksaveru volka, ki je ponoči pridrl do mlina tamošnjega posestnika g. Stiploška. Volk vspenjal se je na vrata dvorišča, odkoder sta ga pregnala dva hlapca. Jeden udaril je volka s sekuro po glavi, a ga menda ni zadel dobro, ker je zver pobegnila in ogrizla še psa necega drugega posestnika pri sv. Ksaveru.

— (Razpisane službe) Pri okrožnem sodišči v Novem mestu izpražnjeno je mesto dež. sodišča svetnika z dohodki VII. čin. razreda. Prošnje do dne 8. februarja pri predsedstvu okrožnega sodišča v Novem mestu. — Razpisano je mesto c. kr. okrajnega živinozdravnika za Kranjsko z dohodki XI. čin. razreda. Prošnje do 5. februarja pri dež. predsedstvu v Ljubljani. — V Trbovljah išče se do 15. februarja občinski tajnik slovensčine in nemščine zmožen. Plača 500 goldinarjev.

Razne vesti.

* (Hrvatski jezik v Dalmaciji.) Trgovinska zbornica v Spljetu sklenila je v svoji poslednji seji, da se bode v vseh svojih emblemih in tiskovinah, kakor tudi v notranjem in vnanjem poslovanju posluževala izključno samo hrvatskega jezika.

* (Sneg in zima.) Tudi zadnje dni bilo je mnogo zametov na raznih železnicah. Pred Požunom obtičal je brzovlak v snegu in še le po peturnem napornem delovanju mogli so s snežnim plugom in z mnogimi delavci prodreti do zametenega vlaka. Potniki morali so do drugega dne čakati na Požunskem kolodvoru in so tako za ves dan pozneje dospeli na Dunaj. — Iz Prage pa se poroča, da je sicer na Češkem res izredno huda zima, da pa je vest o 16 zmrznjenih ciganih pri Kraljevem Gradcu izmišljena in le izrodek prebujne fantazije. Isto tako izmišljena je vest, da je zmrznil na straži vojak na Hradšinu.

* (Volkovi v Bukovini.) Letos je posebno veliko volkov v Bukovini, ter se klatijo po raznih vaseh, kjer so naredili veliko škode. Napadajo tudi ljudi in so raztrgali v vasi Karczica necega sodarja.

* (Ljubezniva žena) V Spandanu pri Berlinu živi precej imovit gostilničar. Pred malo dnovi bil je tudi v zakonu tako srečen, da so ga zavidali vsi njegovi sosedi. Imel je mlado, vedno veselo in prijazno ženo. Te dni slavil je svoj god in sicer toli trezni mož pri tej priliki ni štedil s piščo, ampak si je privoščil v obitni meri. Ko je bil popolnoma trd, spravila ga je skrbna žena v postelj, potem pa pobrala kar je bilo denarjev in dragocenostij in utekla — s hišnim hlapcem.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 25. januarja. Včeraj opoldne vršil se ministerski svet, kateri se je bavil s končno redakcijo vladnega programa.

Praga 25. januarja. V rudniku Osek pri Duhovcih nastala včeraj eksplozija plinov. V rudniku je mnogo delavcev.

Praga 25. januarja. V rudnik upeljalo se je 250 delavcev; čez 100 je mrtvih, 56 mrtvih in ranjenih spravili na dan, nad 60 jih je še v gorečem rovu, ti so izgubljeni. Rudarji, ki hočejo v rov na rešitev tovarišev, se morajo vračati, da bi se ne zadušili.

Praga 25. januarja. Listom se poroča iz Oseka, da je ponesrečilo 130 oseb; 50 do 80 jih je še v rudniki. Ti so izgubljeni.

Berolin, 25. januarja. Včeraj bila je ministerska seja, katere se udeležil tudi Caprivi. Splošno se govori, da je vsled zadnjih štrajkov rudarjev nastala parcijelna ministerska kriza. Trgovinski minister Berlepseh misli odstopiti.

London 25. januarja. Na otoku Malti garnizujoči lovski polk odpeljal se v Egipt.